

Anonimizēta versija

Tulkojums

C-758/19 – 1

Lieta C-758/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 16. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Polymeles Protodikeio Athinon (Grieķija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 18. jūnijs

Prasītājs:

OH

Atbildētājs:

ID

[..]

POLYMELES PROTODIKEIO ATHINON [Atēnu pirmās instances tiesa, Grieķija]

[..]

2019. gada 10. janvāra atklātā tiesas sēdē, izskatot lietu starp:

PRASĪTĀJU: OH, [..], kas dzīvo Atēnās, [..]

un

ATBILDĒTĀJU: ID [..], kas dzīvo Kifisijā – Atikas apgabals [..].

[orig. 2. lpp.] Prasītājs lūdz apmierināt tā 2017. gada 13. septembra prasības pieteikumu [*omissis*: procesuālie jautājumi].

[..]

IZSKATOT LIETAS DOKUMENTUS ŠĪ TIESA

SASKAŅĀ AR LIKUMU NOLEMJ

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 343. panta tiesību normām atbilstīgi nosacījumiem, kas izklāstīti 1965. gada 8. aprīļa Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, dalībvalstīs Savienībai ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīga, lai veiktu tās uzdevumus. Tas pats attiecas arī uz Eiropas Centrālo banku un Eiropas Investīciju banku. Savukārt 1965. gada 8. aprīļa Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, kas šobrīd ir pievienots Līgumam kā 7. Protokols, 11. pantā ir paredzēts, ka: “Neatkarīgi no pilsonības Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem visās dalībvalstīs a) saskaņā ar Līgumu noteikumiem, kas, no vienas puses, attiecas uz ierēdņu un pārējo darbinieku atbildību attiecībā pret Savienību un, no otras puses, uz Eiropas Savienības Tiesas jurisdikciju domstarpībās starp Savienību un tās ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem, ir imunitāte pret tiesvedību saistībā ar darbībām, ko viņi veikuši, pildot amata pienākumus, tostarp viņu teikto vai rakstīto. Šī imunitāte saglabājas arī tad, kad viņi beiguši pildīt amata pienākumus; [..]”. Šī Protokola 17. pantā **[oriģ. 3. lpp.]** ir precizēts, ka privilēģijas, imunitāti un atvieglojumus Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem piešķir vienīgi Savienības interesēs, un ka jebkurai Savienības iestādei ir jāatņem ierēdnim vai darbiniekam piešķirtā imunitāte, ja šī iestāde uzskata, ka šādas imunitātes atņemšana nav pretrunā Savienības interesēm. Beidzot, Protokola 19. pantā ir paredzēts, ka uz Komisijas locekļiem attiecas 11. līdz 14. pants un 17. pants. Tātad minētās LESD 343. panta tiesību normas piešķir Savienībai privilēģijas un imunitāti, kas ir vajadzīgas, lai veiktu tās uzdevumus, proti, privilēģijas un imunitāti, kas ir saistītas ar tai piešķirto kompetenču īstenošanu. To apjoms un saturs ir definēti minētajā 1965. gada 8. aprīļa Protokolā. Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk tekstā – “Tiesa”) atzina, ka minētajā Protokolā paredzētām privilēģijām un imunitātei ir funkcionāls raksturs, un tātad tās ir ierobežotas ar to, kas ir nepieciešams, lai novērstu šķēršļus Savienības darbībai un neatkarībai. Tātad LESD 7. Protokolā paredzētā imunitāte jeb imunitāte pret tiesvedību *a priori* neizslēdz dalībvalstu tiesu jurisdikciju, savukārt katrā gadījumā atsevišķi ir jāpārbauda, vai konkrēts strīds ietilpst Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā. Piemēram, ir ticis atzīts, ka, lai gan kredītu apķīlāšana Kopienās noteiktos apstākļos var kavēt to darbību un ierobežot to neatkarību, var galīgā veidā atļaut apķīlāt Komisijas kā trešās personas aktīvus, kurus Komisija ir parādā atbildētājam par īres maksu (Tiesas rīkojums, 1989. gada 11. aprīlis, *SA Générale de Banque*/Komisija, 1/88, *Recueil*, 857. lpp., 9. un 15. punkts, un Vispārējās tiesas spriedums, 2010. gada 19. marts, *Gollnisch*/Parlaments, T-42/06, Krājums, II-1135. lpp., 94. punkts). Šajā pašā kontekstā ir atzīts arī, ka iestādes nevar atsaukties uz aplūkoto imunitāti un privilēģijām, lai atteiktos sniegt valsts tiesu iestādēm to rīcībā esošos elementus un informāciju, **[oriģ. 4. lpp.]** kas attiecas uz Savienības tiesību pārkāpumiem, jo šāds atteikums ir uzskatāms par iestāžu sadarbības pienākuma, kas ir paredzēts Līguma par Eiropas Savienību 4. panta

3. punktā, kā arī Protokola 19. pantā, pārkāpumu (skat. Tiesas rīkojumu, 1990. gada 13. jūlijs, *Zwartveld* u.c., C-2/88, *Recueil*, 1-3365. lpp., 20. un 21. punkts [..]). Savukārt Civildienesta tiesa apvienotajās lietās F-124/05 un F-96/06 (2010. gada 13. janvāra spriedums (231. punkts)), atzina, ka Protokola par privilēģijām un imunitāti 11. pantā (bijušais 12. pants) paredzētā imunitāte aizsargā ierēdņus un pārējos darbiniekus pret dalībvalstu iestāžu procesuālajiem pasākumiem sakarā ar viņu darbībām, kas veiktas to oficiālajā statusā. Pēc tam Tiesa, interpretējot Protokola 8. pantu, kas savukārt attiecas uz Eiropas Parlamenta locekļu imunitāti, atzina, ka, lai uz viedokli attiektos imunitāte, Eiropas Parlamenta deputātam tas jāpauž, pildot savus pienākumus, kas ne vienmēr notiek gadījumā, ja Eiropas Parlamenta deputāts izdara paziņojumu ārpus Eiropas Parlamenta [telpām], par kuru viņa izcelsmes valstī ir uzsākts kriminālprocess par apmelojoša paziņojuma paušanu. Attiecībā uz Eiropas Parlamenta deputāta paziņojumiem, par kuriem tā izcelsmes dalībvalstī ir uzsākts kriminālprocess, ir jānorāda, ka: “Protokola 8. pantā paredzētā imunitāte [..] var neatgriezeniski liegt valsts tiesu iestādēm un tiesām īstenot to attiecīgās pilnvaras kriminālvajāšanas un kriminālsodu uzlikšanas jomā, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību to teritorijā, un līdz ar to pilnībā liegt personām, kuras šādi paziņojumi ir aizskāruši, iespēju vērsties tiesā, tostarp tāpēc, lai civiltiesās panāktu nodarīto zaudējumu atlīdzinājumu” (Tiesas spriedums, 2011. gada 6. septembris, C-163/10, *Patriciello*, Krājums 2011, I-7565. lpp., 18. un 34. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums *Gollnisch*, 58. punkts). Beidzot, ir atzīts arī, ka Tiesai nav [oriģ. 5. lpp.] jurisdikcijas izskatīt prasību atlīdzināt zaudējumus, kas radušies no neatļautas darbības (ārpuslīgumiskā atbildība), vienkārši tādēļ, ka zaudējumus izraisošais notikums notika Eiropas Parlamenta telpās (Tiesas spriedums, 1990. gada 22. marts, *Le Pen* un *Front National*, C-201/89). Turklāt saskaņā ar *Kodikas Politikas Dikonomias* (Grieķijas Civilprocesa kodeksa) 3. panta 2. punkta tiesību normām Grieķijas tiesām nav jurisdikcijas attiecībā uz ārvalstniekiem, kuriem ir imunitāte pret tiesvedību, izņemot strīdus, kuri attiecas uz tiesībām uz nekustamo īpašumu, ar nosacījumu, ka šī tiesību norma attiecas vienīgi uz ārvalstniekiem, nevis arī uz grieķiem [Grieķijas valstspiederīgiem] [*omissis*: valsts judikatūra]. Turklāt saskaņā ar Grieķijas Civilprocesa kodeksa 24. pantu grieķi [Grieķijas valstspiederīgie], kuriem ir imunitāte pret tiesvedību, kā arī ārvalstīs strādājošie ierēdņi ietilpst tās tiesas jurisdikcijā, kuras apgabalā viņi dzīvojuši pirms savas misijas, vai galvaspilsētas tiesu jurisdikcijā, ja pirms savas misijas tiem nebija dzīvesvietas [Grieķijā]. Tomēr šķiet, ka pēdējā minētā tiesību norma esot pretrunā iepriekš minētām augstākstāvošām Savienības tiesību normām, kuras ir paredzētas LESD 343. pantā un 7. Protokola 11., 17. un 19. pantā (Tiesas (1964. gada 15. jūlijs) spriedums, *Costa/ENEL*, C-6/64), kuros ir tieši noteikta Savienības ierēdņu, pārējo darbinieku un Eiropas Komisijas locekļu imunitāte pret tiesvedību, neatkarīgi no to pilsonības. Turklāt saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 13. un 17. panta tiesību normām, Eiropas Komisija ir koleģiāla Savienības iestāde, tādēļ nevar uzskatīt, ka tās locekļiem, komisāriem, ir to pilsonības dalībvalsts diplomāta vai vēstnieka statuss, [vai] ka tie ietilpst 1961. gada 18. aprīļa Vīnes konvencijas (kas ir ratificēta ar Dekrētlukumu Nr. 503/1970) piemērošanas jomā, [vai] ka tādējādi tā paša iemesla dēļ to

imunitāte pret tiesvedību nedarbojas nosūtošās valsts jeb to pilsonības dalībvalsts tiesās. Beidzot, saskaņā ar LESD 267. pantu, Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par: a) Līgumu interpretāciju; b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju **[oriģ. 6. lpp.]**; tādējādi, ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu [*omissis*: valsts judikatūra].

Savā prasības pieteikumā prasītājs norāda, ka, ņemot vērā tā akadēmisko pieredzi, profesionālo karjeru un darba pieredzi Grieķijā un ārvalstīs, 2004. gadā viņš pieņēma piedāvājumu sniegt savus pakalpojumus kā īpašs juridiskais padomnieks Veselības ministrijā, kuras politisko vadību īstenoja atbildētājs. Pēc tam un līdz 2014. gadam viņš sniedza savus pakalpojumus atbildētājam, ievērojot tā svarīgākās intereses, pildot jebkādu viņam uzticēto uzdevumu (Republikas Prezidenta kandidatūra, Aizsardzības ministrija, Ārlietu ministrija), uzņemoties ne tikai profesionāla rakstura, bet arī personīgo jautājumu pārvaldību. Pateicoties to veiksmīgai sadarbībai un savu funkciju efektīvai izpildei, prasītājs sekoja atbildētājam uz Briseli, kur pēdējais minētais kļuva par Eiropas Savienības komisāru, ieņemot [atbildētāja] direktorāta direktora vietnieka amatu. Šajā amatā [prasītājs] nodarbojās ar Migrācijas, iekšlietu un pilsonības lietu portfeli, kas bija uzticēts atbildētāja direktorātam, vienlaikus nodarbojoties uz drošības un cīņas pret noziedzību jautājumiem, kā arī atbildētāja personīgajiem jautājumiem. 2015. gada septembrī atbildētājs atcēla visus prasītāja pienākumus, kas ir saistīti ar iepriekš minētām funkcijām, un uzticēja viņam pienākumus narkotiku apkarošanas un Savienības pilsonības politikas veicināšanas jomā, kas prasītājam šķita pazemojoši, ņemot vērā tā profesionālos un zinātniskos nopelnus. Tomēr, kaut arī prasītājs turpināja sniegt savus pakalpojumus atbildētājam pēc labākās apziņas, 2016. gada aprīlī tas bez jebkāda iemesla lūdza viņam iesniegt atlūgumu, paziņojot, ka atteikuma gadījumā tas parakstīs rezolūciju par prasītāja darba tiesisko attiecību ar Eiropas Komisiju izbeigšanu. 2016. gada aprīļa beigās Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāts paziņoja prasītājam par viņa darba tiesisko attiecību ar Eiropas Komisiju **[oriģ. 7. lpp.]** izbeigšanu sakarā ar formalizēto atbildētāja uzticības zaudēšanu pret viņu, kas bija iemesls tam, ka prasītājs pat netika uzklaušīts pirms tam, kad minētais birojs pieņēma lēmumu. Par minēto lēmumu prasītājs, pirmkārt, iesniedza iebildumus, kas tika noraidīti, otrkārt, iesniedza prasības pieteikumu Tiesā. Atbildētājs, izsakot prasītāju aizvainojošus paziņojumus par uzticības zaudēšanu un nepilnībām amata pienākumu izpildē, bez jebkāda pamatojuma un nedodot prasītājam iespēju aizstāvēties, aizskāra tā cieņu un reputāciju, un neizbēgami izbeidza prasītāja darba tiesiskās attiecības ar Eiropas Komisiju. Iepriekš minētā atbildētāja nekorekta izturēšanās nodarīja prasītājam milzīgus zaudējumus – Eiropas Komisijas atalgojuma zaudējumu laikposmā no 2016. gada 1. novembra līdz 2019. gada 31. oktobrim par summu 452 299,32 EUR apmērā – kā arī morālo kaitējumu, jo prasītājam izvirzītās apsūdzības ir ietekmējušas viņa reputāciju, turpmāko dzīvi un stāvokli Eiropas Savienības vidē un iestādēs. Minēto iemeslu dēļ prasītājs lūdz ar lēmumu par pagaidu noregulējumu piespriest atbildētājam:

a) atlīdzināt prasītājam prasības pieteikumā norādītos zaudējumus par summu 452 299,32 EUR apmērā, kā arī likumiskos procentus, sākot no paziņojuma datuma; b) atlīdzināt prasītājam morālo kaitējumu, ko ir nodarījusi nekorekta un prettiesiska atbildētāja rīcība, par summu 600 000 EUR apmērā; c) atsaukt aizskarošus un nepatiesus paziņojumus un atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Iepriekš aprakstītais prasības pieteikums ir iesniegts pret Komisāru, kuram, lai gan ir Grieķijas pilsonība, saskaņā ar minētām LESD 343. panta un Protokola 11., 17. un 19. panta tiesību normām ir imunitāte pret tiesvedību. Šajā saistībā Eiropas Komisijas Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāta 2017. gada 22. decembra paziņojumā ir precizēts, ka: “Personai ID **[oriģ. 8. lpp.]**, Migrācijas, iekšlietu un pilsonības lietu komisāram, kā Komisijas loceklim ir imunitāte pret tiesvedību saistībā ar darbībām, ko tas veic, pildot amata pienākumus, tostarp tā teikto un rakstīto, saskaņā ar 7. Protokola par imunitāti Eiropas Savienībā 11. un 19. pantu. Pēc valsts tiesas pieprasījuma Komisāru kolēģija var atcelt imunitāti, ja vien šī atcelšana nav pretrunā Savienības interesēm”.

Konkrētā gadījumā pret Komisāru – atbildētāju nav uzsākts nekāds kriminālprocess, saistībā ar kuru kompetentā valsts tiesa pieprasītu imunitātes atcelšanu, bet ir iesniegta civiltiesiska prasība, kuras priekšmets ir – kā ir aprakstīts iepriekš – zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšana.

Ņemot vērā šī nolēmuma pirmajā daļā izklāstītos tiesiskos apsvērumus, iesniedzējtiesa uzskata, ka šis jautājums attiecas uz LESD 343. panta, to skatot kopā ar Protokola 11., 17. un 19. pantu, noteikumu, kuri nav pilnībā skaidri, interpretāciju, kurā ekskluzīva jurisdikcija ir Eiropas Savienības Tiesai saskaņā ar LESD 267. pantu. Šajā saistībā iesniedzējtiesa nolemj apturēt tiesvedību [...] un uzdot Tiesai šādus interpretācijas jautājumus:

[omissis: rezolutīvā daļā minēto prejudiciālo jautājumu teksts]

[oriģ. 9. lpp.] AR ŠĀDU PAMATOJUMU

Tiesvedība ir apturēta.

Saskaņā ar LESD 267. pantu Eiropas Savienības Tiesai [...] ir lūgts interpretēt šādus prejudiciālos jautājumus:

- 1) Vai Protokola 11. pantā minētie jēdzieni “imunitāte pret tiesvedību” un “imunitāte”, ņemot vērā to formulējumu un mērķi, ir vienādi?
- 2) Vai 11. pantā minētā “imunitāte pret tiesvedību”/“imunitāte” ietver un aptver ne tikai kriminālvajāšanu, bet arī civiltiesiskas prasības, ko pret Komisijas locekļiem ierosina cietušās trešās personas?
- 3) Vai Komisāra “imunitāti pret tiesvedību”/“imunitāti” var atcelt arī tādā pret to vērstā civiltiesiskā tiesvedībā kā šajā lietā? Apstiprinošas atbildes gadījumā, kam ir jāveic atcelšanas procedūra?

4) Vai Eiropas Savienības tiesām ir jurisdikcija lemt par tādu prasību par Komisāra ārpuslīgumisko atbildību kā šajā lietā?

Nolemts un pasludināts Atēnās, 2019. gada 18. jūnijā.

[..]

DARBBA VERSIJA